

УДК: 792.072.3(477.54-25)“1938/1948” Морський В.

**ПОСТАТЬ ТЕАТРАЛЬНОГО КРИТИКА В. МОРСЬКОГО
В КОНТЕКСТІ ТЕАТРАЛЬНОГО ЖИТТЯ
ХАРКОВА 30–40-х років ХХ століття**

Юлія КОВАЛЕНКО

*Кафедра театрознавства
Харківського Національного університету мистецтв
імені Івана Котляревського
пл. Конституції, 11/13, Харків, Україна, 61003,
тел.: (+38057) 7003640. e-mail: kovalenko_1983@rambler.ru*

Розглянуто основні напрями театральної діяльності В. Морського: критика та педагога, який стояв біля витоків харківської театрознавчої школи на щойно відкритій у 1944 році кафедри театрознавства у Театральному інституті. Також вперше до наукового обігу вводяться і аналізуються статті В. Морського, розглянуті в контексті тогочасної української критики, надруковані на сторінках видань “Соціалістична Харківщина”, “Красное знамя” і “Радянське мистецтво” за 1938–1948 роки.

Ключові слова: Володимир Морський, Лев Лівшиць, театральна критика, театральний інститут, рецензія, Харківський театр ім. Т. Г. Шевченка.

Життя і творчість найпомітнішого у 1930–1940-і роки театального критика Харкова та всієї республіки донині, на жаль, приховані під далеко не романтичним покровом тасмниці. Не відомо, звідки він родом, де саме навчався. Навіть легендарна редактор газети “Соціалістична Харківщина” О. Ситник, яку Б. Чичібабін називав “всевладна Ситничіха”, не змогла відповісти на запитання про профіль вищої освіти цього визначного в культурі України діяча [16]. Принаймні, поки не вдалося відшукати навіть його фотографії. І це безкраю інтригує. Адже навіть просто погляд на людину дозволяє багато що зрозуміти про неї.

Причина такого тотального замовчування і кінець-кінцем ніби й не існування ніколи критика, котрий пішов з життя не за часів Середньовіччя, а в середині ХХ століття – у репресивній машині сталінських часів. Затаврований за свою незалежність у судженнях, що йшли врозріз з офіційною ідеологічною лінією, наприкінці 1940-х В. Морський був знищений фігурально – колегами по цеху, а на початку 1950-х – вже й буквально – загинувши у таборі у “північно-льодовитий” період історії культури своєї країни.

Відомо, що театрознавець був буквально ровесником ХХ століття. Справжнім ім’ям критика Володимира Савельєвича Морського було – Вульф Савельєвич Мордкович. Тож чи не бігла в його жилах кров чорноморця, можливо – одесита? Аналіз його критичного стилю дозволяє це припустити, адже В. Морський

відзначався найоригінальнішим почуттям гумору серед усіх критиків свого часу та відверто орієнтувався на взірці класичної та сучасної західної культури. Можна сказати, що він був критиком-“западником” – відомо, що їздив у довгострокову командировку радянських журналістів до Німеччини, – та, за все це, зрештою отримав статтю “буржуазний космополітизм”.

Величезна схильність у рецензіях В. Морського до професійної музичної термінології, як і написання ним однієї з перших власних рецензій на виставу харківського театру музичної комедії – як “лабораторії радянської оперети” – “Весілля в Малинівці” [7] – говорить про те, що критик, вочевидь, мав базову музичну освіту.

Можна дійти висновку, що відповідей щодо його біографії значно менше, ніж запитань.

Очевидно, що в Харкові В. Морський увійшов до театрального процесу слідом за такими визначними театральними критиками “березільської” доби, як Ю. Смолич, І. Туркельтауб, В. Хмурий. У другій половині 1930-х років їх “відлуння” ще тривало в театральному просторі, що поклало на В. Морського, як на їх наступника, значну відповідальність. Найперші рецензії В. Морського, що вдалося відшукати, відносяться до другої половини 1930-х років. На дворі вирувало перше потужне лихоліття в українській культурі. Про які ж театри писав саме в цей час В. Морський? Про “розсадник” молоді курбасівської режисури – ХДУМК, про, власне, театр, який щойно був відомим на всю країну Рад “Березолем”, а тепер став театром ім. Шевченка. Критик вперто прагнув бути на передовій, на лінії вогню. Більш того, пишучи в 1937 році рецензію на виставу “Дружина Клода”, а в наступному році – на постановку “Банкір” (обидві – в театрі ім. Т. Шевченка), В. Морський фактично підставляє лоба під кулю. Чи не розумів мало не сорокарічний критик, у яку гру він вплутується? Адже В. Морський відверто критикував сучасну драматургію, на противагу їй вихваляючи постановку за “буржуазним” О. Дюма. Критик відверто не підтримував авторитетів. Про драматурга-фаворита часу О. Корнійчука пише, що “у п’єсі зовнішнє нерідко затуляє внутрішнє” [5]. Щодо режисури Леся Дубовика критик стверджував: “Режисер... вдало опрацював деталі п’єси, проте не виявив її панівної ідеї. Вельми слабкою є робота постановника над ліпкою образів” [5]. Далі В. Морський критикував одноманітність і штучність тону Ф. Радчука, О. Хвилі та навіть Д. Антоновича.

По закінченні війни В. Морський повернувся до професії з подвоєною енергією. Вже з вересня 1945 року він активно друкувався у газеті “Красное знамя”, будучи там за постійного кореспондента відділу культури. Разом з тим, він друкує нечувані за частотою “шпальти” проблемних статей, творчих портретів, навіть театральних дискусій з питань театрального життя Харкова у республіканській профільній газеті “Радянське мистецтво”. Війна не змінила поглядів В. Морського на театр. Знову він розпочав критикувати сучасну драматургію на сцені шевченківців. Як, приміром, комедію “Офіцер” О. Полторацького, матеріал якої заслуговував, на думку критика, героїчної тональності висвітлення. Дошкульність В. Морського ідеологам полягала в тому, що до радянської п’єси критик підходив з міркою класичної теорії драми. Тим самим знову примірюючи терновий вінець “шкідника-космополіта”. З режисури Леся Дубовика у “Офіцері” В. Морський майже кепкував. Очевидно, що іронічність у висвітленні недолугих проявів театрального процесу була притаманна незалежному, наче овіяному південним морським бризом, критику – на противагу наляканій та

ідеологізованій журналістиці його часу. “Режисер Л. Дубовик – майстер деталі. Епізод з коробкою сірників виростає в нього в реквієм про загиблих бійців. Такі знахідки надають барв виставі, не освітлюючи, проте, самого героя. Як на гріх, винахідливість режисера тьмяніє, як тільки справа доходить до Гармаша. Над цією постаттю слід було б попрацювати найбільше”, – зауважив В. Морський на браку розробки найголовнішого у виставі драматичного театру – психологічно вірогідного характеру. Відверто сумнівався він і у здатності О. Сердюка – першого молодого актора десятиріччя в харківському театрі – не тільки переконливо діяти на сцені, але й мислити [9].

Читаючи рецензію В. Морського на ще одну радянську комедію – “Вас викликає Таймир” за п’єсою О. Галича та С. Ісаєва, бачимо, що на відміну від колеги Лева Лівшиця (Л. Жаданова), який написав на ту ж виставу чарівливу, відповідну м’якій, ліричній комедійності постановки рецензію [3], В. Морський виступає в ній як лідер напрямку. Він наче лаконічно надиктовує тези програми: “Радянську комедію надихають ті ж видатні ідеї, що й будь-який інший жанр драматургії. Специфічне тут полягає лише в методах виявлення великих думок та високих почуттів, а зовсім не в нагнітанні смішного. Гонитва за комедійним ефектом ніколи не призводила до великих творчих удач. А лише здригнувала тему” [6]. Складається враження, що читаєш не рецензію на окрему виставу, а конспект досвідченого викладача. Якщо Л. Лівшиць висловлює думку про неможливість авторів врахувати всі закони сценічності у першій власній п’єсі, по суті виправдовуючи О. Галича та С. Ісаєва, то полемічний темперамент В. Морського приводить його до прямого звинувачення: “Велику думку автори розміняли на дрібні комедійні ситуації...”... або – “комедія, де стан та характери підмінені метушливістю” [6].

У рецензії на постановку п’єси І. Штока “Облога Лейдена” В. Морський наголошує на одвертій водевільності цього начебто героїчного полотна. В його аргументації відчутне опертя на ґрунтовну базу: знання теорії жанрів, класичної драматургії різних діб. Критик навіть не приховує свого зверхньопрезирливого ставлення до недолугої спроби театру загравати одночасно із владою та з публікою. Це відчувається, передусім, у співчутті критика до майстерних художників та акторів, які виявилися вплутаними в гру за антимистецькими правилами. Щодо сценографії М. Тряскіна і В. Греченка, В. Морський зазначив: “Краща картина п’єси – корабель під червоними парусами, що готові понести дію в романтичну далечинь – хай тільки подме попутний вітер! Але п’єса Штока приземлена, безкрила і романтичного піднесення в ній немає” [8]. Взірцем блискучого фейлетонного стилю критика є пасаж з цієї статті, що стосується вже гри актора: “Роль Тіля виконує заслужений артист республіки УРСР В. Дуклер. Бідний Дуклер! Він грає на чудовій привабливості, з його обличчя не сходить усмішка, густі кучері спадають на плечі, він спритний, елегантний, і такий салонний Тіль, незважаючи на всю свою безперечну картинність, є порожнім місцем. Дуклер може сказати про себе словами латинської приказки: “зробив, що міг”, і навряд чи слід гріхи автора звалювати на плечі актора” [8]. У цьому відверто картинному розпачу В. Морського: “Бідний Дуклер!” очевидно висліджується парафраз зойку принца данського “Бідний Йорік”! Що значить цей пасаж в стилістиці і партитурі непроговорених вголос, але, безумовно, розкодованих посвяченими читачами-театралами змістів? Очевидно, що ця культурна цитата – пародія на патетику преси своєї доби. Завершуючи аналіз статті В. Морського про виставу “Облога Лейдена”, зазначу, що Валентин Дуклер до театру ім. Т. Шевченка

працював на одеській сцені, будучи від народження одеситом. Тож можна припустити, що дружба критика з актором насправді була побратимством земляків.

Окрім великої кількості насичених ґрунтовною аргументацією публікацій, у другій половині 1940-х років є ще одна ознака того, що саме у цей період кар'єра театрального критика досягла зеніту. Одразу після відкриття у 1944 році кафедри театрознавства у новоствореному театральному інституті В. Морський приймає запрошення викладати у ньому театральну критику. Зупинимося на цьому факті докладніше. Очевидно, що в структурі вузу, в його верхівці панівну роль відігравали корифеї театру ім. Т. Шевченка (з 1947 року – “академіки”). Стара курбасівська гвардія: актори, художники, учні-режисери – були змушені скоритися естетичним директивам партії, проте не могли забути часи високих стандартів у репертуарній політиці театру та акторському виконавстві. Запрошення ними В. Морського свідчить про неабиякий авторитет критика, котрий далеко не завжди схвально відгукувався на роботи театру, в тому числі, його корифеїв. Тож, В. Морський мав заслуговано недосяжно високу репутацію серед фахівців міста. Недаремно у спогадах про Л. Лівшиця В. Айзенштадт назвав свого вчителя В. Морського “старим газетним вовком”, “відомим театральним критиком” [1, с. 137]. В архіві вишу збереглися лише два документи стосовно викладацької роботи критика – накази від квітня 1946 та листопада 1948 років про оплату погодинних занять за резолюцією заступника декана з наукової роботи А. Плетньова та підписом директора вузу Д. Смоктія. При чому, в більш ранньому випадку йому було призначено платню у 25 крб за лекцію [11], а двома роками пізніше – вже 20 крб (з позначкою – “з початковою оплатою”) [12]. Такі документи замість дати відповідь щодо стосунків критика з верхівкою вишу, поки що лише ускладнюють розв'язання цього питання. З запальної ж статті самого Л. Лівшиця, тоді ще комсомольця-максималіста, про налагоджування методологічно-партійної роботи в театральному інституті, дізнаємося, що театральну критику викладали без усілякого плану. Так, на одному тижні молоді критики писали реферат на тему щойно показаної вистави “Таланти і прихильники”, а на наступному – на гастролі в Харкові Д. Журавльова [4]. Є свідчення, що В. Морський не “святкував” партійного, вульгарно-соціологічного підходу до викладання театральної критики, “зловживав” зі студентами розборами американських бойовиків, та за відсутністю програм відштовхувався від власного досвіду в критиці й актуальних новинок в театрі й кіно [2].

Опосередковане знання про проблеми з тарифікацією, що могли виникнути у В. Морського в 1948 році, надають два накази про звільнення з роботи кандидата філологічних наук Брудного Д. Л. (з наказу ясно, що після систематичних зауважень кафедри на тому, що викладач невірно подає матеріал курсів історії російського театру і російської літератури, його було звільнено як такого, що чинив злісний опір соціологізації дисципліни) [14] та викладача історії українського театру Ходкевича С. Ф. (він, вочевидь, відрізнявся нахилом в “буржуазний націоналізм”) [13].

В. Морський був універсальним критиком Харкова свого часу. Він не спеціалізувався на театрі одного профілю. Писав про український і російський драматичні театри, про оперні та балетні вистави, про гастролерів, про майстрів естради, часто друкував не тільки рецензії, але й проблемні статті про українську музичну комедію, найталановитіше, на мою думку, виступав в жанрі творчого портрету, робив огляди сценографії, навіть подавав рецензії на нові кінофільми – і

все це однаковою мірою компетентно. Тож, головною рисою методології одного з перших викладачів театральної критики в харківському театральному інституті можна вважати синтетичність і різноплановість.

Велику увагу критик приділяв розбору п'єси, яку було покладено в основу постановки. Скажімо, аналізуючи постановку опери "Лакме" Л. Деліба, він звернув увагу на недоцільність вульгарно революціонізувати героїв західного і далеко не політичного в оригіналі лібрето. І тим нажив собі ворогів в особах керівництва театру опери і балету [2].

В. Морський ратував за театральність у театрі, про що він відверто висловився на сторінках всеукраїнського видання. У своєму огляді "Театральні художники Харкова" В. Морський зауважив на тривожному симптомі відсутності макету на виставці, і висловив власне кредо: "Оформлення сцени тримірне..." [10]. І такі думки критик промовляв на всю республіку саме в період чимдужче роздмуханого вогнища, на якому спалювали "відьом"-формалістів. Саме в цей період В. Морський наважився говорити: "Адже художник не тільки декоратор вистави, але й архітектор її... Художник здійснює образ усієї вистави" [10], – зазначив він нижче. Розмірковуючи про шляхи радянської сценографії, В. Морський побіжно продемонстрував ґрунтовну обізнаність на сценографії попереднього періоду – до порівняння залучив "мирикусуників" та учасників "Дягилевських сезонів" К. Коровіна, О. Головіна, Ф. Малявіна. Категорично застерігав В. Морський одну з учасниць виставки, художницю Н. Барову: "Зразки костюмів показано наче в журналі мод, інтер'єр же виглядає так, ніби він зійшов з сторінки оголошень меблевого магазину" [10].

У той самий час, очевидно, що погляд на функцію режисури в статтях В. Морського штучно звужений умовами часу, в якому він пише. Порівнюючи статті В. Морського з наробками колег – передусім, старшого Г. Гельфандбейна та молодшого Л. Лівшиця, поміж якими В. Морський уособлював генерацію середньої ланки – бачимо незрозумілу однастайність у відведенні орнаментальної ролі такому компоненту вистав, як режисура. При одвертій конфронтаційності позицій В. Морського з поглядами деяких з сучасних йому критиків, ця риса видає ніби спільний для них усіх "шаблон", прописану кимось незримим директиву. Ймовірно, йдеться про ознаку типової для кінця 1930–1940-х років дискримінації знекровленого режисерського цеху.

Проте, в нотатках критика знайшлося місце і теоретизуванню щодо психології сприйняття театрального мистецтва. У згадуваній рецензії на постановку театру ім. Т. Шевченка "Офіцер" В. Морський вивів дефініцію трьох способів сприйняття п'єси – у авторському рукопису, у театральному вирішенні та, нарешті, побудовану в свідомості глядача [9].

В полеміці з критиком О. Харків'янином, що явно вийшла за межі вузької розмови про розвиток жанру театру музичної комедії, В. Морський висловив кредо щодо етики і бійцівських якостей рецензента: "Мабуть, Ол. Харків'янин належить до тієї категорії людей, які вбачають завдання критика тільки в тому, щоб роздавати позитивні оцінки. Будь-яку спробу аналізу він сприймає як спробу підірвати авторитет театру... Вульгарно-соціологічний підхід до явищ мистецтва міг би лишитися особистою помилкою Ол. Харків'янина. Та коли він подає його як найважливіший аргумент, то стає вже незручно за нього" [7].

Доходимо висновку, що театральному критикові, котрий недовго, проте послідовно визначав пріоритет харківської вищої школи театрознавства, передусім, була притаманна незламна гідність, переконаність у своїх класичних, фундаментальних засадах критичного аналізу. В. Морський був з покоління митців театру, чия освіта і культура формувалася в дореволюційний період, тож, не страждав на “безхребетність”. І в цьому він, наприкінці 1930-х, безумовно, перейняв естафету від знищеного “Березоля”, бо, при всіх розбіжностях поколінь, очевидно виявився співзвучним гарту курбасівської генерації.

В одній зі своїх раних рецензій на виставу з сучасного життя В. Морський дозволив собі такий фатальний ліричний відступ: “Але крізь низку думок зростає одна, головна – сонячність нашого життя, мужність його людей, відсутність ґрунту, який би мав жити безвихідь” [5]. Якщо припустити, що перед війною принциповий критик вірив у написане самим собою, то можна порівняти його трагедію з долею В. Мейєрхольда. Перекоаний в ідеях радянського устрою, він згодом дуже дорогою ціною оплатив ці ілюзії. В кінці 1940-х проти нього, в складі критиків-“безродних космополітів”, здійнялася організована кампанія чиновників, про обставини та наслідки якої згодом встиг написати серед усіх постраждалих лише Костянтин Рудницький (нарис “49-й...”) [15]. Починаючи з 1948 року і закінчуючи 1950 роком харківську пресу регулярно лихоманило обвинувачувальними “шпальтами” про шкідників соціалістичного мистецького будівництва (особливо ця нищівна кампанія загострювалася щоразу повесні, як і належить будь-якому нападу шизофренії). 28 лютого 1949 року у “Докладі про підсумки XII Пленума правління СРП та стан і завдання літературної критики на Україні” Л. Дмитерко назвав В. Морського критиком, який тероризує харківські театри, мовляв, він крізь зуби говорить про кращі радянські п’єси і спектаклі та зажив собі сумної слави своїми вульгарними дотепами на зразок того, що зустріч двох радянських вчених у п’єсі А. Штейна “Закон честі” – нагадує спробу примирення Івана Івановича з Іваном Никифоровичем. За цим присудом слідував вихід друком стенограми партійних зборів в театрі опери і балету, на яких директор П. Гайдамака та секретар парт організації С. Баленко звинуватили критика у деморалізації трупи. На це відгукнулася ідейно витриманими висновками і харківська організація спілки радянських письменників. Н. Забіла назвала В. Морського диверсантом, який зіштовхував театри з правильного шляху [2]. Після цих винищувальних акцій настав час виключенню В. Морського з творчих спілок та звільненню з робіт. Усікновення голови професійної критики відбулося 8 квітня 1950 року. Цього дня В. Морський був заарештований.

P.S. Володимир Морському не поталанило більше, ніж його колезі Л. Лівшицю. Він зник у сталінському таборі назавжди, пішов, щоб не повернутись. Помер критик у 1952 році, не лишивши по собі жодної рідної душі, крім дочки, яка від трьох років не знала батька, а до того ж, потім сама переховувалася від репресій, пов’язаних з ним, подавшись працювати на Північ. Медсестра за фахом вона, вочевидь, була занадто налякана, щоб згадувати про нього в часи, коли це стало можливим, і виявилася дуже далекою від думки реабілітувати професійне ім’я свого батька посмертно [2]. Знову В. Морському поталанило менше, ніж Л. Лівшицю. В нього не було дочки-подвижниці, яка б збирала його праці, ініціювала акції його пам’яті. Архів В. Морського зник чи його було знищено, про нього самого не встигли занотувати спогади, тим більш зібрати їх в одному виданні. Так і залишився В. Морський – людина горда, іронічна, безмежно і всебічно освічена, наділена талантом критика-сатирика – трагічною легендою харківського театрознавства –

загадковою і манкою. Залишився немов би докором всім тим, кому муляв його талант і прямота висловлювань своєї професійної позиції.

“Повернення” методології В. Морського ще у 1960–1990-х роках почало відбуватися у практиці його нащадків-учнів по театральному інституту – визначних театрознавців Харкова В. Айзенштадта та Л. Попової. На разі, актуальним є комплексне дослідження його критичного спадку, що має стати остаточним “поверненням” В. Морського і ствердженням його імені в пантеоні українських театральних критиків.

Список використаної літератури

1. *Айзенштадт В.* “Это было недавно, это было давно...” / *В. Айзенштадт* // О Лева Лившице. Воспоминания друзей. Иерусалим : “Филобиблон”, 2007. – 267 с.
2. *Бах.* “Праха мертві псевдоніми...”: Драма-хроніка 1949 року в двох діях з прологом та епілогом. В ролі Космополіта – В. С. Морський. [Електронний ресурс]: [стаття] / Бахмет Тетяна. – режим доступу: <http://h.ua/story/162271>.
3. *Жаданов Л.* Зустріч з комедією / Жаданов Л., Б. Мілявський // Радянське мистецтво. – 1948. – 28 лип.
4. *Жаданов Л.* О недостатках идеологической работы в Харьковском театральном институте // Жаданов Л., Б. Милявский // Красное знамя. – 1946. – 28 грудня.
5. *Морской В.* “Банкир” / В. Морской // Соціалістична Харківщина. – 1938. – 17 березня.
6. *Морской В.* Вас викликає Таймир / В. Морской // Красное знамя. – 1948. – 23 червня.
7. *Морской В.* Відповідь критикові / В. Морской // Радянське мистецтво. – 1945. – 24 вересня.
8. *Морской В.* Привид романтики “Облога Лейдена” / В. Морской // Радянське мистецтво. – 1945. – 20 квітня.
9. *Морской В.* “Офіцер” в Харківському театрі ім. Т. Шевченка / В. Морской // Радянське мистецтво. – 1948. – 29 грудня.
10. *Морской В.* “Театральні художники Харкова” / В. Морской // Радянське мистецтво. – 1945. – 20 вересня.
11. Наказ № 104 по Харківському Театральному інституту від 22 квітня 1946 р. / Архів ХНУМ імені І. П. Котляревського.
12. Наказ № 177 по Харківському Театральному інституту від 20 листопада 1948 р. / Архів ХНУМ імені І. П. Котляревського.
13. Наказ № 33 по Харківському Театральному інституту від 10 березня 1949 р. / Архів ХНУМ імені І. П. Котляревського.
14. Наказ № 46 по Харківському Театральному інституту від 15 квітня 1949 р. / Архів ХНУМ імені І. П. Котляревського.
15. *Рудницький К.* 49-й... / К. Рудницький К. Театральные сюжеты / [Вступит. слово А. М. Смелянского]. – М. : Искусство, 1990. – 464 с., ил. – 464 с.
16. *Ситник О.* Інтерв'ю від 12.04.12. Харків. – Архів автора.
17. Харьковский институт искусств имени И. П. Котляревского. 1917–1992. – Харьков, 1992. – 445 с.

Стаття надійшла до редколегії 12.04.2013

Прийнята до друку 27.05.2013

FIGURE OF THEATRICAL CRITIC V. MORSKOY IN CONTEXT OF THEATRICAL LIFE OF KHARKIV 30–40th XX century

Yulia KOVALENKO

Department of theatre science

Kharkov National university of arts named by Ivan Kotliarevsky

sq. of Constitution, 11/13, Kharkiv, Ukraine, 61003

tel.: (+38057) 7003640, e-mail: kovalenko_1983@rambler.ru

Based directions are considered theatrical activity V. Morskoy: critic and teacher that stood at the sources of Kharkov to the just open in 1944 department of theatre science of the Theatrical institute. Also first in a scientific context the articles of V. Morskoy are entered and analysed, considered in the context of Ukrainian criticism of that time, published on the pages of editions of “Socialistic Kharkov”, “Red banner” and “Radianske Mistetzvo” from 1938 to 1948.

Key words: Vladimir Morskoy, Lev Livshits, theatrical criticism, theatrical institute, review, Kharkov theatre named by T. G. Shevchenko.

ФИГУРА ТЕАТРАЛЬНОГО КРИТИКА В. МОРСКОГО В КОНТЕКСТЕ ТЕАТРАЛЬНОЙ ЖИЗНИ ХАРЬКОВА 30–40-х годов XX века

Юлия КОВАЛЕНКО

Кафедра театроведения

Харьковского Национального университета

искусств имени Ивана Котляревского

пл. Конституции, 11/13, Харьков, Украина, 61003,

тел.: (+38057) 7003640, e-mail: kovalenko_1983@rambler.ru

Рассмотрены основные направления театральной деятельности В. Морского: критика и педагога, который стоял у истоков харьковской театроведческой школы только что открытой в 1944 году кафедре театроведения Театрального института. Также впервые в научный оборот вводятся и анализируются статьи В. Морского, рассмотренные в контексте украинской критики того времени, опубликованные на страницах изданий “Соціалістична Харківщина”, “Красное знамя” и “Радянське мистецтво” за 1938–1948 года.

Ключевые слова: Владимир Морской, Лев Лившиц, театральная критика, театральный институт, рецензия, Харьковский театр им. Т. Г. Шевченко.